

2023. gada 16. jūnijā

Aizkraukles novada Skrīveru pagastā “Pardenčos”

Latvijas Valsts mežzinātnes institūts Silava, Meža konsultāciju un pakalpojumu centrs sadarbībā ar LBTU Zemkopības institūtu rīko

Seminārus:

Sabraucam 12 00 uz pusdienām (satikšanās punkta adresi, koordinātes nosūtīsim reģistrētiem dalībniekiem 15 . jūnijā)

12 30 Agromežsaimniecība – Eiropas un Latvijas vienoto platību maksājumu shēmās – kādi elementi iekļauti, kāda to iespējamā nozīme papildus oglekļa piesaistē, biodaudzveidības nodrošināšana, par kuriem no tiem pienāks atbalsts, kādi palikuši ārpus atbalsta “rāmja”.¹

14 00 Jaunākas atziņas – Vītolu un citu koku sugu alejveida stādījumi, kūdras un koksnes pelnu maisījumi augsnes ielabošanai – organiskās materiāls un mikroelementu avots, augsnes reakcijas uzlabotājs.²

14 30 – Kādas vērtības aug grāvjos, pirmie mērķtiecīgi veidotu buferjoslu modeļu melnraksti.³

Zemkopības
zinātniskais
institūts

¹ Klimatu izmaiņu mazināšanas potenciāla izpēte agro-mežsaimniecības sistēmās ar organiskām augsnēm un minerālaugsnēm (vinošanās Nr. 1.1.1.2/VIAA/4/20/684)

² Inovatīvu Baltā vītola-daudzgadīgo zālaugu agromežsaimniecības sistēmu ierīkošana ar koksnes pelnu un mazāk pieprasīto kūdras frakciju maisījumiem ielabotās marginālās minerālaugsnēs (vinošanās Nr. 1.1.1.1/19/A/112)

³ Klimata izmaiņu mazināšanas iespēju izpēte aramzemju un zālāju meliorācijas sistēmās (vinošanās Nr. 1.1.1.1/21/A/030)

Meliorācijas grāvji

Ekosistēmu pakalpojumu kontekstā

Ekosistēmu pakalpojumi ir ekosistēmu struktūras un funkciju **devums** – kombinācijā ar **cilvēku ieguldījumu** ekosistēmā – cilvēces labbūtībai (Burkhard et al. 2012)

Meliorācijas grāvji ir spilgts **cilvēka veidotu/ietekmētu ekosistēmu piemērs** (hibrīdās/jaunās ekosistēmas), kas nodrošina daudzveidīgus ekosistēmu **pakalpojumus un nepakalpojumus**.

- **Ūdens režīma uzlabošana (saimnieciski izmantojamam mežam).**
- **Piekļuves uzlabošana meža apsardzībai (atbētnes).**
- **Potenciāls kokaugu biomasas avots (+C piesaistes iespēja).**
- **Koridors sugu izplatībai.**
- **Dzīvotņu un barības bāzes veidošana.**
- **Ūdens režīma izjaukšana (pārmitriem vērtīgiem biotopiem).**
- **Fragmentācijas veicināšana.**
- **Koridors svešzemju un/vai invazīvu sugu izplatībai.**
- **Dzīvotne blakus esošiem biotopiem neraksturīgām sugām.**

Ir svarīgi iespēju robežās saglabāt grāvju ekosistēmu dabiskās īpašības, lai iespējami labākajā veidā uzturētu **ekosistēmas procesus** un nodrošinātu sabalansētu **ekosistēmu pakalpojumu potenciālu**.

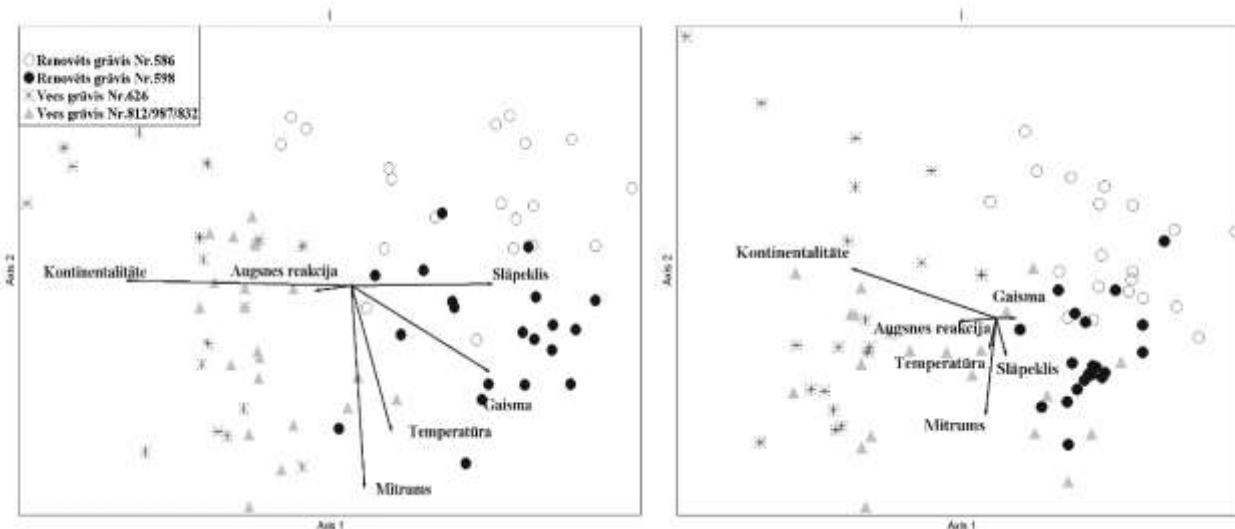
Meliorācijas grāvji

Ekosistēmu pakalpojumu kontekstā

Pētījumi rāda, ka grāvju rekonstrukcija:

- veicina lielāku sugu daudzveidību meža ekosistēmās;
- veicina lielāku vaskulāro augu un sūnu sugu bagātību gar renovētiem grāvjiem salīdzinājumā ar veciem grāvjiem;
- būtiski palielina sugu skaitu gar renovētiem grāvjiem vismaz piecus gadus, kopš veikta šo grāvju rekonstrukcija;
- rada labvēlīgus apstākļus svešzemju sugu ienākšanai, kas saistīts ar traucējuma un gaismas klātbūtni, kā arī izmaiņām augsnē (ruđerālās sugas, viengadīgie lakstaugi).
- veicina svešzemju sugu, tai skaitā potenciāli invazīvo sugu ienākšanu (Kanādas zeltgalvītes *Solidago canadensis*, daudzlapu lupīnas *Lupinus polyphyllus*) un to spēju nostabilizēties un turpināt izplatīties objektos, kur veikta saimnieciskā darbība.

Lielākoties šādas zemesdzīves izmaiņas nosaka palielināts barības vielas (slāpekļa) daudzums augsnē, lielāka gaismas pieejamība un traucējuma efekts. Svarīgi minēt, ka laika gaitā, gaismas un slāpekli prasīgo sugu skaits pamazām samazinās.

DCA parauglaukumu ordinācija. Kreisajā pusē 2015. gads, labajā pusē 2020. gads.

Meliorācijas grāvji

Ekosistēmu pakalpojumu kontekstā

Grāvji rekonstrukcija veicina dzīvotnes nodrošināšanu augiem, kuri veido nozīmīgu ekosistēmu pakalpojumu klāstu:

- sugas, kas nozīmīgas apputeksnētājiem (meža suņburkšķis *Anthriscus sylvestris*);
- ārstniecības augi (parastais pelašķis *Achillea millefolium*, parastā vīgrieze *Filipendula ulmaria*, šaurlapu ugunspuķe *Chamaenerion angustifolium*);
- dekoratīvie augi (parastā ciņusmilga *Deschampsia caespitosa*, parastā ērgļpaparde *Pteridium aquilinum*);
- meža nekoksnes produkti (mellene *Vaccinium myrtillus*, brūklene *Vaccinium vitis-idaea*, meža avene *Rubus idaeus*);
- kokaugi un krūmaugi – pētījuma gaitā uzskaitītas 17 sugas, dominējošie kārkli *Salix* spp. , krūklis *Frangula alnus*, melnalksnis *Alnus glutinosa*.

A – rekonstruēts grāvis, B – vecs grāvis